

Věc: Posudek vedoucího bakalářské práce

Název bakalářské práce:

Archeologické nálezy jako pramen k dataci a rekonstrukci života na středověkých hradech (Předhradní věžovitá brána na hradě Zlenice u Senohrab).

Autor: Lukáš Slabý

Archeologický ústav FF JU v Českých Budějovicích
r. 2017

Volba tématu

Zvolené téma se věnuje regionálním dějinám osídlení a rekonstrukci života na vybrané středověké památce prostřednictvím archeologických pramenů.

Téma lze hodnotit jako badatelsky závažné a přínosné jak v regionálním (podoba a proměny hradu, jeho role v regionálním osídlení), tak i v nadregionálním (typologie hradů, rekonstrukce života středověké populace na základě historické hmotné kultury) kontextu.

Obsah a metodologie

Práce je zaměřena na jedno z významných středověkých sídelních center ve středních Čechách – na hrad Zlenice u Senohrab. Vedle komplexního přehledu o přírodních poměrech, dějinách a archeologii objektu se autor zaměřil na dva okruhy otázek, které se pokusil řešit i prostřednictvím hmotných pramenů, získaných při archeologických výzkumech lokality. Prvním z nich jsou okolnosti zániku hradu a druhým rekonstrukční podoba a vybavení brány na předhradí, kde se autor prostřednictvím dochované hmotné kultury snaží postihnout každodenní život v této části hradního komplexu.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol, z nichž úvodní dvě shrnují přírodovědné, historické, architektonické a bohaté archeologické poznatky o hradu, a další dvě, které lze považovat do určité míry za autorské, se věnují rekonstrukční podobě věžovité brány do předhradí a jejímu dobovému vybavení.

Autor v práci aplikoval metody deskripce a slovní i grafické (grafy, tabulky) analýzy. Syntéza se zabývá oběma shora uvedenými okruhy otázek, souvisejícími se zánikem hradu a podobou jeho věžovité brány na předhradí. Je vhodně doplněna autorovými představami o podobě a vybavení věže v podobě rekonstrukčních kreseb. Nedílnou součástí rukopisu jsou soupisy nálezů a obrazové přílohy, na něž je v textu odkazováno.

Obsahově lze práci - ve smyslu pojednání o konkrétním historickém objektu (hradu Zlenice) - považovat za kvalitně zvládnutou a za přínosné lze považovat vlastní autorovy úvahy o možnostech, okolnostech a dataci zániku hradu i pokus o rekonstrukci života v jedné jeho části prostřednictvím nově hodnocených archeologických pramenů.

Jako sondu do dějin jedné konkrétní zaniklé historické lokality je možno předloženou práci chápat jako kvalitně zvládnutou. Problémem však je její propojení s obecnější historicko-archeologickou problematikou, která je nedílnou součástí studentských absolventských prací. Jedná se o to, že téma vychází ze dvou podstatně širších badatelských oblastí, kterými jsou kastelologie a dějiny hmotné kultury. V tomto pojetí je vždy předpokládáno, že autor podá alespoň nejzákladnější přehled o dějinách bádání památek podobného typu¹ a podobně i u hmotné kultury pojedná obecněji o jejím významu pro rekonstrukci podoby a života středověké společnosti, nejvýznamnějších publikacích a osobnostech tohoto okruhu bádání, při čemž poznatky zúročí i v odkazovém aparátu na analogické nálezy z jiných lokalit, přesnější funkční určení nálezů atd. Protože obojí v předloženém rukopise chybí, působí práce spíše dojmem regionální studie, než komplexněji pojatým a širěji zpracovaným tématem o zaniklých historických opevněných sídlech, kde analýza jednoho zájmového objektu na rozlehlém sídle představuje příkladovou studii z jedné lokality ve vybraném regionu.

Forma bakalářské práce

Absolventská práce obsahuje 74 stran textu, 3 strany pramenů a odborné literatury a 30 stran příloh. Rukopis splňuje požadavky na rozsah bakalářské práce.

Posuzování formální stránky bakalářské práce zahrnuje vedle koncepce a členění i pohled na nejzákladnější složky psané odborné stati. Sem patří vedle gramatiky a stylistiky také odkazový aparát a oborová terminologie.

Práce je přehledně členěna, je čtivá a také přílohy jsou přehledné a srozumitelné. Text neobsahuje gramatické chyby. V některých případech lze poukázat na problémy se správným používáním oborové terminologie², autorova „květnatá“ mluva se občas dostává do těžko srozumitelné češtiny³ a menší opravy vyžaduje i odkazový aparát⁴.

Závěrečné zhodnocení

Lukáš Slabý prokázal dobrou znalost zájmové problematiky, a to především o konkrétní lokalitě, jejích archeologických výzkumech a souboru získané středověké materiálové kultury. Předloženou analýzou i syntézou dospěl k

¹ Teritoriálně alespoň na úrovni Čech – okolnosti zakládání hradů, jejich typologie, základní historický vývoj a stavební proměny, dějiny bádání atd.

² „půlválná přezka“ (s. 68); „hráněný ozub“ (s. 68); „zlomek oblouku podkovy“ (s. 68); „pecová kamna“ (s. 70); „kalíšek“ (s. 70).

³ „Hradní areál hradu“ (s. 8), „nástin historie osídlení oblasti kolem hradu Zlenice je vytyčen do nepravidelného okruhu...“ (s. 13); „po dlouho se odpověď na zánik hradu“ (s. 22); „sonda lépe vykreslila“ (s. 40).

⁴ s. 14 - „Nováková 1991“ je v seznamu lit. uvedena jako „Nováková a kol. 1991“; na mnoha stranách - „Durdík 1995“, „Durdík 2009“, práce nejsou uvedeny v seznamu literatury; s. 24 - „Vrbenská – Mysliveček – Koubová 1995“, v seznamu lit. je jiné pořadí autorů (těžko se hledá); s. 71 - „Wágner 1956“ má být „Wágner – Durdík – Drobná 956“; na mnoha místech u popisu obrázků je „Kašpar – Hložek – Durdík 2007“ a dtto „2008“, ale v seznamu literatury je jiné pořadí autorů (těžko se hledá).

objektivním odpovědím na otázky, stanovené v úvodu práce, a proto bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Práci jako celek hodnotím známkou: **velmi dobře**

V Českých Budějovicích 23. 5. 2017

doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.

Otázky k obhajobě:

- 1/ Podejte základní informaci o současné typologii českých středověkých hradů.
- 2/ Uveďte hlavní osobnosti, které se středověkými opevněnými sídly na našem území zabývaly a v čem byl jejich přínos pro současné archeologické bádání.
- 3/ V čem je přínos archeologie v oblasti studia historické hmotné kultury ? K čemu poznatky slouží ? Uveďte příklady publikací a autorů, kteří se tématicky věnují specifickým okruhům historické materiálové kultury (keramika, kachle, sklo, kovy ad.).